

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прим. в таборі 3 ф.)
" " поза таб. 4 ф.)
На місяць в таборі . . . 25 ф.
" " поза табор. . . 30 ф.
На 3 місяці в таборі . . . 75 ф.
" " поза таб. . . 90 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імени В. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
in Wetzlar.

Ч. 40. (87).

Неділя, 17. червня 1917.

Рік III.

Дві ноти до російського правительства в справі мира.

Недавно відносилось революційне російське правительство до своїх союзників із заявою, в якій висказало свої воєнні цілі та зажадало, щоб і союзники сказали в тій справі своє слово. У відповідь на той запит наспіли до Петрограду майже рівночасно з Америки та Англії ноти від правительства. Дословний зміст тих нот подаємо опісля, а тепер хочемо застановитись довше над змістом їх, щоб нам стало ясно, на скільки воюючі сторони зблизились між собою.

Коли розглянути американську ноту, то можна сказати, що Вільзон ще далше держить ся тих головних основ мира, які він проголосив всьому світові у своїй пропамятній заяві, зложеної перед американським конгресом дня 21. січня цього року. Отже повна свобода й народоправе для всіх народів. Жадного народу не можна заставити підчинятись влади, котрої він не хоче признати. Жаден край не може перейти до других рук, хіба що тоді, як мешканцям його забезпечені будуть основи кращого та свободнішого життя. Про жадні воєнні відшкодовання не може бути бесіди крім тих, котрі являють ся заплатою за заподіяне лихо. Постановивши такі основи мира, заявляє ся Вільзон рівночасно проти давнього стану річей, бо на його думку цей стан був причиною нинішнього нещастя.

Як бачимо з тих слів, Вільзон нічого нового не сказав крім того, що проголосив в січній с.р.

Своєю засадою, якою він дає право кожному народові рішати про свою долю, хоче Вільзон за одним замахом рішити не лише спір між Німцями й Французами за Ельзас-Лотарінгію, яка є „камнем преткновения“ в цій світовій війні, але також рішити долю всіх славянських і неславянських народів в Німеччині та Австрії.

У своїй теорії (науці) додає Вільзон лік на загальну недугу, що точить тепер організм Європи, а коли усунеть ся причини цієї недуги, якої треба шукати в поневоленню одних народів другим, тоді запанує

загальний, тревалий мир і братерство народів.

Безперечно гарна та прикладна теорія Вільзона. Однак, чому-ж Вільзон приміює свою науку лише до центральних держав, а не хоче, чи не бачить потреби примінити її відносно своїх союзників? Хіба-ж в Англії нема поневолених народів, хіба забув Вільзон про долю нещасних Ірляндців, провідника котрих, Каземента, недавно Англіїці повісили, тому що відважив ся піднести бунт проти англійського насильства? Або хіба в Росії одні Поляки були досі поневолені, що за ними так розпинає ся Вільзон зі своїми союзниками, а не згадає ні слівцем про мільони Українців, котрих не лише гнітило царське правительство, але котрі також від революційного російського правительства чомусь досі не можуть добитись признання тих прав, які воно признало вже чи то Фінляндцям, чи Полякам. І тому-то власне, що Вільзон не хоче вмішувати ся в діла своїх союзників і що не схотів він в цій війні зайняти безкорисного та об'єктивного становища, криєть ся небезпека, що проголошені ним засади мира більше можуть причинитись до продовження війни. Але Америка не є жадним рішаючим чинником в цій війні. Особливо від коли Вільзон об'явив війну Німеччині, перестала Америка зовсім самостійно діяти, а сповняє лиш волю своїх союзників. Тому важніше для нас, що дієть ся тепер у Франції, а впершій мірі в Англії.

Коли сьогодні читаємо останню ноту англійського правительства до революційного російського правительства, в котрій англійські верховоди виводять на денне світло свої воєнні цілі, та коли порівнюємо сю ноту з попередньою його заявою, то на нашу радість мусимо сказати, що англійське правительство багато попустило з давніх домагань. В новій ноті не стрічаємо вже зовсім згадки про воєнні відшкодовання, про всякі сатисфакції, гарантії та покуту, а говорить ся скромно, що Англія веде чисто оборонну війну, немає

жадних завоювницьких плянів, не хоче жадного народу підбивати та стає на становищі Вільзона, себто домагаєть ся свободи для народів, що живуть під німецьким і австрійським правлінням.

Чи видно з цієї заяви англійського правительства, що воно приняло основи мира проголошені Радою робочих та салдатів? Зовсім ні. В засаді ніби то годить ся на мир без завоювань, але по своєму ту засаду толкує. Бо хоч Англія зрікаєть ся завоювань, але лише відносно себе, домагаючись рівночасно відірвання польських земель від Німеччини та Австрії та повернення їх Польщі. По їх думці не є се загарбання чужих земель, але-ж в суті річі виходить воно на завоювання, лиш не для себе, а в користь третього.

Що так в Росії не розуміє народ засади мира „без загарбання“, доказом того являєть ся нова заява Ради робочих і салдатів. У вступній статі своєї газети під заголовком „Мир без загарбання“ заявляє Комітет, що „поняття „загарбання“ пояснюєть ся в перекрученім зміслі. Явні і скриті імперіялісти говорять про вирівнянне границь, про освободженне народів та зєдиненне земель, відірваних колісь від матернього пня. Як би така засада була принята, то треба було-б ще дуже довго воювати, поки Німеччина не була-б зіпхнута до маркграфства Бранденбургського, Франція—до провінції Isle de France, а Росія—до великого московського князівства. Це означало б війну без кінця. Росія—говорить ся в цій заяві—хоче як найскоршого мира і коли Росія написала на своїм прапорі мир „без загарбання“, то вона розуміє під словом „загарбання“ просто присвоєнне тих країв, котрі в дні об'явлення війни належали до другої держави. То є зовсім ясно і виразно і лише ті не можуть того зрозуміти, котрі сього не хотять“.

Ми лише можемо бути вдячні Раді робочих та салдатів, що поставили справу ясно, бо годі вже нашому народові проливати й далі кров лише для того, що Англії забажало ся воскресити Польщу в давних границях, або що французьким

імперіялістам хочеть ся поширення своїх границь.

Та як би там не було, нові жадання Англії далеко не ті, які вона ставила пів року тому назад. Видно, як вона поволі уступає з давнього непримиримого становища. Не стрічаєм в новій її ноті ні давньої завзятости, ні того воєнного тону, який знаменував всі дотеперішні виступи англійської дипломатії. На зміну тону чимало вплинули мабуть успіхи підводних суден німецьких, а також в значній мірі російська революція, котра зробила в Англії величезне вражіння. Бо як оповідають ті, що недавно вернули ся з Англії (маєм на думці слова російського капітана, котрий недавно вернув ся з Англії та довше задержав ся в Штокгольмі), по більших городах Англії відбувають ся збори та мітинги тисяч народу, який домагаєть ся мира.

Зі зростом мирового настрою англійське правительство мусить числити ся. І хоч Англія ще не станула в цілости на тим становищі, яке зайняла Рада робочих та салдатів, а всеж таки нова нота англійського правительства є певним доказом того, що справа миру великанським кроком поступила вперед, і недалеко вже хвиля, коли воюючі держави найдуть кінець-кінцем спільну точку виходу з сеї світової катастрофи.

С. К.



На сучасні події в Росії.

Сильні мира сього, самодержці царі,
Деспотизму границі не знали;
Будували собі, мов богам, олтарі
Та за благо „патриців“ дбали.
А робочих людей, мов наївних дітей,
Обицянками теплими гріли,
І в надії на ласку цареву „плебей“
Марнував і здоров'є і сили.
Рік за роком минав, чергувались віки,
Многokrатно змінювались закони,
Та незмінно лили піт і слези гіркі
Безотвітних рабів мільйони...
Довго, довго народ лиш надія-ми жив,

Але згодом пропали й надії,
Та їх місце в серцях лютий
гнів заступив...
Бережіть ся, кати-лиходії!
Спалахнув лютий гнів, мов стра-
шенний пожар,
Задрижали зі страху тирана,
Перед богом земним повалив ся
олтар,
І опали на людях кайдани.

Відродив ся народ і свobodно
зітхнув
Після тяжких віків лихоліття
І раптово в собі свіжі сили по-
чув,
Що дримали в минулі століття.
1917 р. Zet.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Зїзд селян-Українців у Київі.

„Русское Слово“ з 13 мая н. ст. доносить з Київа, що на окружний зїзд представників рад селянських депутатів прибуло досить велике число селян-Українців, котрі зїхали ся у Київі наслідком агітації групи українських „шовіністів“. Прибувши селянам ніхто не дав повноважень й послїдовно їх не допущено на окружний зїзд, члени котрого мали відповідні мандати. Селяне-Українці, які зїхали ся, уладили свій власний зїзд. На сїм зїзді крім чисто селянських справ зайняли ся також національними питаннями. Зїзд вибрав делегатів на всеросійський селянський зїзд і дав їм наказ бороти ся з самовільними захватами землі до часу порішення земельної справи Українським Народним Союзом. Приватну власність на землю на Україні треба скасувати. Земля повинна без викупу перейти в український земельний фонд, яким повинен завідувати Український Союз. Земля даватиметь ся для користання тільки тим, хто буде оброблювати її своїми руками.

Що торкаєть ся форми правління в Росії, зїзд признав найліпшою формою правління демократичну—федеративну республіку з автономією народів, які заселяють Росію, а зокрема національно-територіальну автономію України з забезпеченням прав меншости.

Щодо війни—селяне-Українці висловили ся, що треба конче негайно заключити мир, коли стане ясно, що вороги згодять ся відмовити ся від анексії і контрибуції. Заразом селяне-Українці ухвалили, що представники українського народу повинні взяти участь в мировім міжнароднім конгресі.

З РОСІЙСЬКОГО ЖИТТЯ.

Російська революція і англійські робітники.

Штокгольмська часопись „Політкен“ помістила розмову з російським соціалдемократом капітаном Сергієм Ціоном, який перебував десять літ в Англії і тепер задержав ся в Петрограді. Він казав:

На ніякий край не зробила російська революція глибшого впливу, як на Англію. Передовсім прийшло всюди до бунтів серед заводів муніципальних виробів, які покінчили ся побідою робітників. Російська революція спричинила цілковите зєднання робітників, якого першою провєю було велике зібрання на чолі Альберта в Лондоні на честь петроградського перевороту, де говорили ся революційні промови. Потім відбули ся великі збори в справі мира у всіх сторонах краю. 70000 робітників в Глезбов порішили

видати відозву до всіх народів землі усунути капіталістів. Подібне діяло ся у Ліверпулі й інших містах. Другий бунт робітників машин в окрузі Клейд майже привів Англію на край революції; він був пробкою англійських робітників опанувати цілим промислом. Умов, які притишили цей бунт, не можна оголосити. Конференція у Leeds злучила всі робітничі організації в Англії. Порішено повітати російську революцію та виступити за миром без здобутків і відшкодовань. Далі домагають ся від англійського правительства впровадити горожанську свободу на взір російської цього часу, а вкінці установити в кождім місті і провінції ради робітників і салдатів, щоби робітничу класу спонукати до праці над жаданими реформами і над миром між народами. До переведення цих рад салдатів і ро-

бітників у Англії скликано конференцію, яка має установити свої рішення.

Такий вплив мала на Англію російська революція, та про це мовчала англійська преса з наказу правительства.

Приготовання до Установчих Зборів.

З Базеля доносять швейцарські часописі: Комісія для приготовання Установчих Зборів зачала свою діяльність 1. червня. Вона обіймає 14 членів. Окрім десятиох спеціалістів виборчого права з рамени тимчасового правительства належить до неї 4 представники Ради робочих і салдатів, два представники союзу кооперативів і два представники селянського союзу. Далі мають своїх представників слїдуючі політичні партії: прогресисти, октябристи, кадети, трудовики, національні соціалісти, соціал-революціонери, обидві групи соціалдемократів. Окрім сього мають своїх представників Українці, Поляки, Жиди, Литовці, Естонці, Грузини, Вірмени, Мусульмани по одному представникови від кожного народу (се дуже мало і невідповідно до чисельности тих народів. Ред.) Далі в склад комісії входить три представники Сибіру, які мають переводити вибори в східнім, західнім Сибірі і центральній Азії.

Небезпека розвалу Росії.

Знаток відносин в Росії професор Ресоловський заявив міністерству: Увільнім ся від ілюзії і назвїм річ по її імені. В цілій державі панує страшний антагонізм (суперництво) між городом і селом. По городах несеть ся клич селян: Вся земля для селянства! А селянство відповідає на се тим, що зовсім не доставляє хліба городам. Вже з кінцем березня перестало воно доставляти збіжжє, а тепер довіз застановлено зовсім. Положення є більше як поважне. В справі заосмотрення армії панує цілковита дезорганізація. З 3, 5 і 8 армії приходять вістки, що військо жалуєть ся на щораз більше обмежування видїлення хліба і грозить масовою акцією. Фінансова криза висить над Росією. Каси державні порожні, стоїть перед нами гроза цілковитого господарського розвалу Росії.

На зборах у Москві заявив міністер Шингарьов, що питання достави поживи не зовсім льокальне (місцеве), але ціле державне життє в Росії стоїть перед грізною катастрофою. Населення не хоче платити ніяких податків, а каси державні стоїть порожні. Росії бракує не тільки засобів поживи, але й сирих матеріалів.

Відносини життя в Росії.

Італійська часопись „Штампа“ оповішує сильно скорочену російською цензурою допис з Петрограду: Відносини в Росії являють ся розпучливі, фінансове положення безнадійне. Проголошена „позичка свободи“ зовсім невдала ся, бо малі капіталісти і ошадні підприємці зовсім не хочуть складати ні копійки. Велика маса сільського населення застановила оплату податків, бо уважає се першим здобутком нової свободи, що не треба платити

податків. Кілько мільярдів рублів в цей спосіб пропало. Дорожня є велика. У фінансових кругах панує безнадійність, боєть ся вибуху страшної кризи. Правительство стоїть супроти тих подій безрадно й безчинно. На провінціях розлетїла ся ціла державна й місцева організація. Повстала боротьба всіх проти всіх. Держава стоїть перед тим, що перестане виплачувати належні оплати. Селяне ховають тріножно свої засоби сільського хазяйства, себто збіжжє та худобу. В городах нема засобів поживи. Не поповнюють ся запаси бавовни, шкіри, залїза, і се грозить катастрофою металевого промислу. Через недостачу рельсів розібрано цілі лінії залїзничі, щоби доставити їх до фронту.

ВІЙНА.

(Весняна офензива антанту в німецькім освїгленію).

У великій весняній офензиві на заході в місяцях цвітні і травні впровадили до битви Французи третину, Англіїці половину своєї армії. Цілі місяці переводили приготовання, поки почав ся наступ, до якого Французи післали з початку 28 дивізій, які до кінця травня збільшили ся на 72 дивізії. 13 дивізій мусїли двічі або тричі йти в бій. Front на яким почали приступ Англіїці був меньчий як французький і протягав ся на 34 км. До половини травня брали участь в наступі 34 англійських дивізій, з яких 17 кинуті двічі або тричі у бій. Вони мали на цілі обняти в кліщі позиції названі Німцями іменем героя Сігфріда, але се їм не вдало ся. Крайні причілки цієї лінії зістали ся непорушені та на цілій лінії від Арра аж до околиці на схід від Соасон стануло все в давнім порядку. Кільки людей втратили з тих 800.000 салдатів, які провадили до битви, не можна сказати. Англіїці пишуть, що з пів мільона салдатів втратили коло 200.000.

Зараз після невдачі весняної офензиви розпочали союзники приготовання до наступу на нових місцях. Англіїці пересунули головний удар на північ коло Іперн. Він має на цілі зайнять Англіїцями бельгійської землі в околиці морського побережя. Де Французи підіймуть наступ, поки що не відомо, але його належить сподівати ся в найближчих днях.

Зовсім неясними є відносини на східнім фронті. Деякі провідники з Керенським і Брусїловим на чолі мають добру волю підняти наступ, але їх воля не змогла усунути тих тих труднощів, які треба побідити при офензиві, особливо серед безладдя в армії.

Чи Серай на македонсьім фронті спочив після невдалої офензиви і мабує тепер мусити на ново підняти наступ у Македонії, коли не у військових, то у політичних цілях.

На італійсьім фронті кинули Італїїці половину цілої своєї армії в офензиву на Трієст над річкою Сочею, але понесли втрати і не осянули своєї цілі. Кадорна, щоби ратували честь Італії несподівано повернув офензиву в полудневий. Тироль, але й вона не вдала ся. Зайняли тільки безборонну столицю грецької провінції Епіру Яніну та проголосили независиму Альбанію під своєю протекцією. Загалом весняна офензива не зрушила військових позицій осередніх держав мимом великих наступів великих армій з добримим оружжєм та муніцією.

З таборового життя.

— Т-во „Кооперативна Чайня“. 12. червня відбуло ся спільне засідан- не управи і ревізійної комісії Ко- оперативної Чайні з слїдуючим денним порядком:

- 1) Розділ чистого зиску за м. травень;
- 2) Біжучі справи;
- 3) Вільні внесення.

Розділ зиску Чайні за м. травень в сумі 211 мар. 34 ф. управа і ре- візійна комісія намітила в слїдую- чому проєкті:

- 1) На пам'ятник . . . 49 м. — ф.
- 2) До запасного капі- талу 2 „ 34 „
- 3) На волинські шко- ли 30 „ — „
- 4) На Т-во „Воля“ . . . 6 „ — „
- 5) На Фонд україн- ського сина 10 „ — „
- 6) На Український На- ціональний Фонд у Київі. 49 „ — „
- і 7) по проєктові реві- зійної комісії—нагороди членам управи 65 „ — „

При біжучих справах винесена управою ухвала звернути ся до Генеральної Старшини з проханням, що на підставі автономности всіх організацій Чайня просить Генера- льну Старшину дати дозвіл їзди- ти до міста за крамом разом з Клубом у ті всі дні, коли їздить Клуб.

Загальні Збори рішено скликати у неділю, 17. червня, о 9-й годині врано, з слїдуючим денним порядком:

- 1) Відчит протоколу;
- 2) Звіт управи й ревізійної комісії;
- 4) Вибір нових трїох членів уп- рави і шістьох членів ревіз. ком.;
- 5) Розділ чистого зиску за м. травень;
- 5) Біжучі справи й вільні вне- сення.

Писар С. Р.

— Віче. У середу 13. червня від- було ся чергове віче, на якому т. Л-цький виголосив реферат про розвій російської революції.

Попереду референт застановив ся над початком революції і зазна- чив, що фабричні робітники були першими, що повстали проти існую- чого державного ладу. Це поясня- єть ся тим, що сі робітники, пра- цюючи в великому числі та ще при культурних центрах, якими є вели- кі міста, краще розбирають ся в причинах однакового для всіх ро- бочих мас лиха. Такий стан річей, цілком природно, викликає до жит- тьової організації—одинокую запоруку успіху в боротьбі за кращі умови життя.

Тому й не диво, що перші заво- рушення припадають на місцевости, де найбільше розвинений промисел.

Зовсім инакше з робітниками- селянами. Віддалені від великих міст на кілька десятків, а то й со- тень верст, зайняті безперестанку працею на хліб, не маючи поміж собою добре грамотних людей, а до того ще віддані на ласку й не- ласку царських слуг—сїльські робі- тники-хлібороби хоч і відчувають біль, але не маючи нізвідки поради, як йому запобігти, мовчки зносять тягар життя і... ждуть. І треба було аж довшого часу на агітацію і роз- бурханне тих мас, щоб приєднати їх до участі в роботі по перебудові політичного ладу. Тому-то зві- стки про рух на Україні стали приходити до нас пізніше. Та проте тепер вдало ся оминати помилки, котрими так багата була попередня революція 1905 року. Селянство виступає тепер до боротьби свідо- мо-зорованим, даючи таким способом доказ своєї житєвої сили.

Референт переходить відтак до справи утворення Національного Фонду. Пояснвши ширше його знач- ніння й потребу матеріальних засобів для успішного ведення боротьби за здобуття прав українського на-

роду—взиває присутніх мати на увазі глибоке значіння сучасної хвилі й відкликнути ся на зазив Центральної Української Ради в Київї складанням даток на Наці- ональний Фонд. На пропозицію одного з присутних товаришів рі- шено, за браком часу, перенести збірку датків на слїдуюче віче. Тимчасом до столу предсїдателя почали підходити тов-ші, складаючи жертви. Поки що зібрано було 9 мар. 77 фен. Не дїждавши ся за- криття віча, люде почали розходити ся, бо стрїлка на годиннику пересу- нула ся вже за дев'яту годину і віче поспішно закрило ся.

Ц.

— Т-во „Січ“. 14 червня с. р. під проводом голови Т-ва т. Ан-ка від- були ся чергові сходи Т-ва з та- ким порядком денним: 1) Справа Українського Національного Фонду; 2) Звіт ревізійної комісії; 3) Вибір Отаманної Старшини і 4) Вільні внесення.

Поставлену на порядок денний справу прийняття нових членів до Січи, після маленької дискусії, було відкинута, а ухвалено щоби на далі нових членів до Січи приймала Отаманна Старшина. Тов. Я-в від імени комісії по створенню нового статута повідомив т-во, що виробленне но- вого статута потребує довшого часу, тому проєкт статута ще не гото- вий.

В справі Українського Наці- онального Фонду, після цілого ряду промовців, які зазначували конечну потребу і велику вагу цього фонду, одноголосно ухвалено, щоби кожний січовик, який є зараз у таборі, по- жертвував якусь квоту на цей фонд. Зараз же було ухвалено і розмір цієї квоти, власне: одноразово 25 фен, а потім що місяця по 10 фени- ків. Крім цього: із січового фонду ухвалено на Український Національ- ний Фонд 100 мар.

Далі був прийнятий звіт контроль- ної комісії і уділено довіре Отаманній Старшині. Вибір нової Отаманної Старшини ухвалено було за браком часу перенести на слїдуючі сходи. При вільних внесеннях був вибраний т. С—ч представником від Січи до комітету по збору жертв на Український Національний Фонд. На прохання голови Т-ва т. А-ка, ухвалено дати йому відпустку на один місяць; в зв'язку з цим ухва- лено доручити Отаманній Старшині визначити з поміж себе голову для провадження зборів—до вибору но- вої Старшини. Крім цього ухвалено послати привіт недавно заснова- ному т-ву „Січ“ у Фрайштаті (Ав- стрія). Сходи закрили ся співом „Ще не вмерла Україна“.

Січовик К.

— Т-во „Український Клуб“. 15. червня с. р. в помешканні Клубу відбули ся Загальні Збори з таким порядком денним:

- 1) Читанне протоколу, 2) Звіт управи про її місячну діяльність і затвердження поодиноких членів управи, 3) Звіт ревізійної комісії
- 4) Розділ зиску, 5) Біжучі справи й вільні внесення.

Перші 3 точки денного порядку були прийняті Загальними Зборами без дискусій. Довше застановили ся над четвертою точкою, а іменно, над розділом зиску. Всього чистого зиску для розділу було 398 м. 67 ф., з яких за місяць квітень 143 м. 01 ф. і за травень 255 м. 66 ф. Загаль- ними Зборами цей зиск ухвалено розділити так:

- 1) На Український Національ- ний Фонд 100 м.;
- 2) На волинські школи 50 м.;
- 3) На втікачів. Українців заня- тих територій 25 м.;
- 4) До запасн. капіталу 93 м. 69 ф.;
- 5) На сухотних хорих 35 м.;

- 6) На пам'ятник 30 м.;
- 7) Винагорода Управі 65 м.

Слїдуюча точка відпала, тому що не було часу. При кінці зроб- лені були деякі зауваги й вислов- лена подяка Управі за її працю. На цім збори закрили ся.

Ю.

Жертви.

На Український Національний Фонд.

Від послів Народної Ради, Генеральної Старшини й пуб- лики, що були присутні на за- сіданню Народної Ради, 12. червня, т.т.:

- К-ка—50 ф., А-ка—5 м., Я-ка— 1 м., В-го—50 ф., Р-го—1 м., З-ря —1 м., Ган-ка—1 м., По-ва—1 м., Чер-го—1 м., Е-я—1 м. 50 ф., Ц-ча —2 м., О-ка—31 ф., П-го—5 м., Ю-ка—11 ф., Г-ча—1 м., Л-ка—1 м., К-го—1 м., Ш-ки—75 ф., К-би—5 м., Д-ка—1 м., Дя-ка—1 м., Ч-ка—1 м., К-ка—1 м., С-ва—1 м., Б-ця—1 м., З-ка—50 ф., О-ка—50 ф., Р-ка—40 ф., Б-ка—35 ф., Л-го—5 м., Ч-ка—50 ф., П-я—50 ф., М-го—2 м., К-го—20 ф., П-тя—1 м., П-а—30 ф., Б-ка—3 м., Б-ра—1 м., Д-го—1 м., О-ле-а—50 ф., С-ча—1 м. . . . Разом 53 м. 92 ф.

Від таборового віча, 13. червня, від т.т.:

- Д-го—1 м., Р-ва—10 ф., Б-ка—2 ф., Ш-го—50 ф., Д-ва—50 ф., О-ка—20 ф., Т-ра—50 ф., К-ка—50 ф., Б-ка—5 ф., К-ва—5 ф., Ч-ни—50 ф., М-го—20 ф., Д-ка—25 ф., К-ва—20 ф., В-ка—50 ф., Н-го—50 ф., Л-ка—25 ф., К-ка—10 ф., О-ва—20 ф., П-ва—50 ф., Т-го—5 ф., Н-ла—50 ф., Б-ва—10 ф., Д-на—30 ф., Д-ка—50 ф., Л-ча—50 ф., С-ча—25 ф.

Разом 10 м. 2 ф.

- З команди Obergwembach № 2514 1 м. 5 ф.
- З ком. Boden, № 1090, тов. Д. Пи-вар. 5 „ — „

Разом 69 м. 99 ф.

На Український Бойовий Фонд.

- Ком. Edelsberg, № 3309, т. С. То-к. 150 м. ф.
- На т-во „Січ“. Ком. Langenbieber, № 11227, В. К. 1 —

На Видавничє Т-во.

- Ком. Lenhausen, № 2512, т. С. Па-да — 20
- Ком. Rixfeld, т. М. Шу-в— 10 ф. і т. Б-ля—10 ф. разом . — 20
- Ком. Pfafewisbach, т. А. Дми-кий 1 —
- Ком. Altwiedermus, № 663 . — 30

Разом 170

На т-во „Самост. Україна“.

- Ком. Burggräfenroda, № 2726. 150
- „ Allendorf 110

Разом 260

На хорих в лязареті.

- Ком. Holzhausen, № 2551, від т.т.: К-ка—50 ф., Х-ка—1 м., Б-ка—1 м., А-ка—1 м., Т-ка—1 м., П-са—1 м., Х-ка—1 м., К-ка—50 ф., З-ця—1 м., Е-ка—1 м., К-са—1 м., Д-ва—50 ф., Л-зи—50 ф., К-ва—1 м., Б-ка—20 ф., О-ка—50 ф., Л-но—1 м., Ч-ва—20 ф., П-на—50 ф., Ж-са—30 ф., Л-на—1 м., Б-на—1 м., Д-на—50 ф., Н-ги—50 ф., П-ка—50 ф., С-на—50 ф., А-на—50 ф., П-го—50 ф., П-ва—50 ф., Л-го—30 ф., С-ка—50 ф., К-ка—50 ф., С-би—20 ф., С-ва—30 ф., За-я—20 ф., Г-ка—30 ф., К-ка—20 ф., П-го—2 м., М-ка—30 ф., Го-я—50 ф., І-на—20 ф.

Разом 25 м. 70 ф.

- Ком. Seidenbach, № 12138.— „ 55 „

Разом 26 25

До товаришів

на робітничих командах.

Коли під гарматні згуки в остан- не скажено загремїли і впали кай- дани російської держави, тоді роз- вязали ся руки й нашим братам на російській Україні.

Розв'язали ся руки для великої праці по відбудові вільної україн- ської держави. Ся праця потребує дуже багачько рук, сили енергії й розуму, а передовсім—матеріальних засобів.

Багата наша Країна, та не ми розпоряджаємо тими багачтвими: платимо ми податки, та не на наші справи вони зуживають ся. І тому український рух полягає цілком на власних засобах широких мас. Се- лянство й робітники мають матері- ально підтримувати сей рух.

В Київї утворив ся Український Національний Фонд. Брати наші, перед очима котрих на весь зріст стала велич сього святого діла, від- дають свій денний заробіток, від- дають, хто що може й тим збіль- шують національний фонд для зміц- нення й розвитку нового, вільного життя рідного народу.

Т-во „Самостійна Україна“ у Вецлярі утворило теж у своїй скарб- ниці філію (відділ) Національного Фонду й звертаєть ся до всіх зі щирим закликком жертвувати.

Громадяне! Не зістаньмо ся й ми глухими до сього найсвятїшого діла, до діла, на яке покладають життя й працю наші брати. Не будь- мо й ми байдужими в дорогий для нашої будучини момент.

Приєднаймо ся й ми! Віддаймо по зможї свої загорьовані феники на спільне й дороге нашому народові діло! Приєднаймось і ми нашими жертвами до участі в закладах нового вільного життя на батьків- щині! Покладїмо власними руками цеглинку в будівлю української са- мостійности й щастя!

Жертуйте на Український На- ціональний Фонд!

Жертви надсилайте на адресу: Ukrainischer Unterrichts-Ausschuss in Wetzlar.

Т-во „Самостійна Україна.“

Вецляр 15/VI. 17.

В Редакцію „Громадської Думки.“

По прочитанню передової статті „Громадської Думки“ про Україн- ської Національний Фонд між хо- рими туберкульозом, всі хорі, як один чоловік, стали жертвувати, хто скільки міг, читачеві газети фельд- шерові К-цю, навіть ті хорі, які до- живають послїдні дні, жертвували свою лепту, кажучи зі словами сво- їм ледве чутним голосом: прийміть і від мене пять феників, бо я біль- ше не маю, але от душі бажаю по- жертвувати, бо се святе діло, яке робить ся для добра наших дітей і нашого покоління.“ Хто не міг вста- вати, то просив до себе т. К-ця і давав йому гроші. Ні одного чоловіка не лишило ся, щоб не пожертвував хоч пять феників.

Хорий Йос. М-юк.

Лязарет, 15. червня, барак І. літ. А. 1917. року.

Жертва на Український Наці- ональний Фонд.

- М-юк— 2 м., К-оць—50 ф. 6 коп., Ко-ко—10 ф., П-ка—27 ф., В-ко—10 ф., К-ко—50 ф., Р-ев—10 ф., Г-ло— 50 ф., С-іма—10 ф., М-ко—10 ф., С-ай—20 ф., Коб-ко—5 ф., Г-рт—20 ф.

Разом 4 мар. 72 фен. 6 коп.

Переписка Редакції.

Ком. Niederhiltersheim № 1103. Гроші одержано. Книжки послаємо.

Ком. Planig, № 2692. Послаємо Вам буквар накладною платою.

Ком. Bobenhausen, № 2842, ком. № 10949, ком. Roth, № 2444, ком. Budenheim, № 1941, ком. Niederkleeb, № 2849, ком. № 581, ком. Treisberg, № 1005, ком. № 1329, ком. Eringshausen, № 2160, ком. Atzbach, № 536, ком. № 3308, ком. Heeisterberg, № 1631, ком. Kropf, № 3141, ком. Krotz, № 10898, ком. Zohrheim, ком. Lungenbiber, ком. № 1618, ком. Münzenberg, № 1098. — Передплата одержана. Часописі послаємо.

Ком. Queckborn, № 2859, т. Хв. Чу-й. Т-во «Українське Мистецтво» повідомляє: Радо запрошуємо. Потребу в інтелігентних людях, а особливо у фахових т-во відчуває. Заходи про стягнення Вас до табору зробили, але до сього потрібна ще згода господаря, який має на письмі до командатури заявити своє бажання замінити Вас яничим полоненням.

Ком. Reiskirchen, № 2935, т. А. Ка-х. Гроші не одержано. Картки послаємо накладною платою.

Ком. Zendorf, т. А. Пі-ко. Гроші одержано. Картки й часописі послаємо.

Ком. Holzhausen. Передплата одержана. Буквар послаємо накладною платою.

Ком. Zangenaу. Послаємо вам накладною платою: 1. Як опріділити вагу живої худоби, 2. Життя й здоровля людей на Україні, 3. Часопис «Громадська Думка.» Других книжок немає.

Ком. Hubertshausen, т. Д. Т-ч, ком. Oppenheim, № 2825. Книжки послаємо накладною платою.

Ком. Weiherhof, № 11901. Гроші одержано. Календар і часописі послаємо.

Ком. № 3576-2869. Гроші одержано. Книжки, картки й часописі послаємо. «Нашої пісні» зараз немає, коли вийде друку, то пришлемо.

Ком. Nieder-Ohmen, № 66. Гроші одержано. Книжки й часописі на 5 м. 20 ф. послаємо.

Ком. Forsthaus Dianaburg. Гроші одержано. Книжки послаємо. Справу про дарунок передали до Комітету Червоного Хреста.

Ком. Weejer, № 1171. Гроші одержано. Послаємо вам: 1. Часописі на 1 м. 20 ф., 2. Серію карток—75 ф., 3. Дідова казка—5 ф. Разом на суму—2 мар.

Ком. Berlenbach, № 2751, т. Ф. Пр-к, ком. Michelbach, т. Д. Во-кнй. Гроші одержано. Книжки й часописі послаємо.

Ком. Elz, № 1718, ком. Altwiedermus, № 663, т. К. Ва-да, ком. Bieber, ком. Zehhausen, № 2512, т. С. Па-да. Гроші одержано. Книжки послаємо.

Ком. Oetzenden, № 1697. Послаємо вам: 1. Часописі—30 ф., 2. Як опріділити вагу живої худоби—10 ф., 3. Чужинці про укр. справу—10 ф. Разом на 50 ф.

Ком. Mörlenbach, № 2702. Гроші одержано. Послаємо вам: 1. Кобзар І. й П. ч.—2 м., 2. Календар—1 м. 30 ф., 3. Розмовну книжку—20 ф. Разом на суму 3 м. 50 м.

Ком. Hartmannsheim, № 2630, т. М. Оп-ко. Гроші (5 м.), а також пакунок для т. П. Ка-ка одержані. Заходи, щоб повернути вас до табору, зроблені.

Ком. № 1870. Передплата на півтора місяця одержана. Передплата на чверть року—90 ф.

Ком. № 564. Книжки вам послаємо.

Тов. О. Ко-га. Стягнути вас до табору як ученика неможемо, бо школа припинена.

Ком. Biebrich, № 1626. Гроші (1 м.) одержано. Книжку послаємо.

Ком. Altenhunden, № 1881. Гроші одержано. Часописі послаємо.

Ком. Wildhausen, № 3414. Книжки й часописі послаємо.

Ком. Steiermark in Bösenbach P. D. Zandsberg, т. Юрв. Серію карток вам послаємо.

КНИГАРНЯ

одержала такі надзвичайно цікаві українські

книжки:

„ХИБА РЕВУТЬ ВОЛИ ЯК ЯСЛА ПОВНІ?“. Роман із народнього життя П. Мирного, 418 сторінок друку—коштує в брошурі 1 м. 20 ф.

ЖИТТЯ й ЗДОРОВЛЯ ЛЮДЕЙ НА УКРАЇНІ, такого змісту: Вартість здоровля. Як його треба зберігати при різних обставинах життя. Різні породи. Воздух. Вода. Земля. Клімат. Різні пошести на Україні. Регуляція тепла в тілі чоловіка. Купіль. Одежа. Хата. Вентиляція й топиво. Харч, праця і холосте житте. Погляд Українців на хвороби. Книжка містить у собі 232 сторінки друку. Коштує в брошурі 1 мар.

ПАН-НАРОДОЛЮБЕЦЬ — цікава повість із життя на Україні. Брошура містить 48 сторінок друку, коштує 25 фен.

ГРОМАДА—українська збірка у двох томах, містить у собі різні статті про політичне та громадянське житте. 240 сторінок друку, коштує 1 м. 20 ф.

ГРОМАДА—українська збірка. Число 4. Містить у собі багато про Т. Г. Шевченка: думки Шевченка про громадське житте, громадську діяльність, а також і про його житте. Книжка містить у собі 384 стор. друку, коштує всього 1 м. 20 фен.

ГРОМАДА—українська збірка, число 5. Містить у собі різні статистичні розвідки: Житте по селах. Житте на Кубані. Козацькі спомини й громадські потреби на Кубанщині. Українські громадяне перед польським патріотизмом. Українські селяне в неспокійних 1880. і 82. р.р. Книжка містить 270 сторін. друку, коштує 1 м. 20 ф.

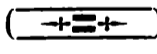
Політичні пісні українського народу 17—18 століть,— частина перша. Коштує в брошурі 60 ф.,

Поезії Т. Г. ШЕВЧЕНКА, що були заборонені в Росії, коштує в брошурі 60 фен.

Всі ці книжки написані старою драгоманівською правописом, відомою під назвою „драгоманівка“.

Треба читати і як й, ја як я, је як є, ју як ю і т. д.

В кожду книжку вкладено від нашої редакції листок з докладніцями поясненнями т. Ріленка про наше письмо.



Українські картки.

Хто хоче мати дуже гарні кольорові (з фарби) картки-лістівки українського художника А. Ждахи, спішіть з замовленнями в редакцію.

Це є малюнки з нотами до слідуєчих історичних пісень:

1. „Ой, не гаразд, запорожці, не гаразд вчинили“.
2. „Ой, у полі, ой, у полі тай у Баришполі“.
3. „У діброві чорна галка“.
4. „Засвістали козаченьки в поход з полуночі“.
5. „Стогне вітер вільний в полі“.
6. „Гей, не дивуйте, добрії люде!“.
7. „Ой, не світи, місяченку!“.
8. „Ой, запив козак, запив“.
9. „За Сибіром сонце сходить, хлопці не з'являйте“.
10. „Ой, не знав козак, ой, да не знав Супрун“.

Ціна: одна картка коштує 10 ф. серія (10 карт.) . . . 75 ф.

Командатурою дозволено ці картки послати до дому.

Адреса редакції: Wetzlar. Unterrichts-Ausschuss. Lagerzeitung.

Таборова книгарня

має слідуєчі книжки, які можна виписувати на робітничі команди через редакцію:

	М.	Ф.
Календ. на 1917 р. (Памятк. книж.) С. В. У. в опр. аві.	1	30
Т. Шевченко. Кобзар 1 ч. в опр. аві.	1	—
„ „ 2 ч. в опр. аві.	1	—
М. Возняк. Наша рідна мова.	—	5
„ „ Памяти Івана Франка.	—	40
Краснов. Що тепер діють ся в Росії?	—	5
Олександр. Скоропис. Значінне самостійної України для европ. рівноваги.	—	5
Іван Крип'якевич. Українське військо (з малюнками).	—	10
М. Лозинський. Галичина в життю України.	—	15
А. Полуботок. З минулого.	—	5
„ „ Дідова казка.	—	5
Виданне полонен. Як опріділити вагу живої худоби.	—	10
„ „ Т. Шевченкові в 102 р. його урод.	—	10
„ „ Мод. Менцінському.	—	5
Заклинський. Що треба знати кождому Українцеві? Світогляд І. Франка	—	5
Б. Лепкий. З історії української літератури.	—	10
І. Шишманов. Роля України в болгарськ. відроджен.	—	5
Виданне С. В. У. Українські колядки.	—	5
Орест Кирилєнок. Українці в Америці.	—	15
С. Томашівський. Церковний бік української справи.	—	5
Льонгін Цегельськ. Русь-Україна, а Московщ.-Росія.	—	30
Поліглот Кунце. Русин-Україн. в Німеччині (розмов.).	—	50
М. Грушевськ. Як жив український народ (з малюн.).	—	25
В. Гнатюк. Націон. відроджен. австро-угор. Україн.	—	20
Іп. Бочковський. Фінляндія та фінляндське питанне.	—	30
Євген Левицький. Листи з Німеччини.	—	20
Виданне загально-української культурної ради. Слово о полку Ігоревім.	—	60
М. Богданович. Білоруське відродженне.	—	10
Онуфр. Солтис. Буквар для самоуків без опр. аві.	—	30
Богдан Лепкий. Чекає нас велика річ. з 10 образк.	—	20
Виданне полон. Раштат. таб. Стінний календар.	—	5
Пр. В. Антонович. Хмельнич. в повісти Г. Сенков.	—	20
Географія України С. Рудниц. 1 ч. (з 66 малюн. карт.	2	20
„ „ 2 ч. (з 48 малюнками).	2	50
Виданне С.В.У. Чужинці про українську справу.	—	10
Володимир Гнатюк. Українська народна словесність.	—	30
Німецько-українська салдатська розмовна книга.	—	20
Календар полонених Українців у Фрайштадті „Розвага“ на 1916. і 1917.	1	—
В. Дорошенко. Українство в Росії з портретами.	—	50
М. Троцький. Литовці.	—	10
Др. М. Лозинський. Михайло Павлик.	—	10
Ю. Бархардт. Введення в національну економію	—	20
Твори Тараса Шевченка (повне) третє виданне т. I.	2	—
„ „ т. II.	2	—
Календарик на 1917 рік. „ „ „	—	20
О. Кобець. В Тарасову ніч.	—	25
„ „ З великих днів.	—	30
Карта всіх народів Росії на німецькій мові.	—	5
В. Будзиновський. Як Москва нищила Україну	—	30

Адреса редакції: Wetzlar. Unterrichts-Ausschuss. Lagerzeitung.

ТЕАТР.

НАРОДНИЙ ДІМ у таборі ВЕЦЛЯР.

СЬОГОДНЯ, 17. ЧЕРВНЯ 1917. р.

Музично-Драматичним Товариством ім. М. Лисенка

буде виставлено:

ПАН ШТУКАРЕВИЧ

Жарт на 4 дії С. С. Зінкевича.

Початок рівно в 7. год. вечера.

Перед початком і в часі антрактів грає симфон. оркестра під орудою т. Левковича.

Цни на вступ: 50, 40, 30, 20, 15, 10 і 5 фен.

Режисер Старогородський.